

Incidentie influenza-achtig ziektebeeld verhoogd, weinig griep

Een uitgave van: Nationaal Influenza Centrum (NIC): Rotterdam (Erasmus MC), Bilthoven (RIVM); Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (Nivel)

Nieuwsbrief
Influenza-
Surveillance
2019-2020

Epidemiologische influenzasituatie in Nederland

In week 12 van 2020 rapporteerden de Nivel peilstations 10,9 patiënten met influenza-achtig ziektebeeld (IAZ) per 10.000 inwoners (figuren 1 en 2). Daarmee is de IAZ incidentie voor de derde opeenvolgende week boven de epidemische grenswaarde gekomen, in een epidemie met pieken en dalen. Waar vorige week de incidentie het hoogst was in het noorden van het land (25 patiënten met IAZ per 10.000) is dat nu weer verschoven naar het zuiden van het land (21 patiënten met IAZ per 10.000). Ten opzichte van vorige week is er vooral een verhoging van de IAZ incidentie te zien in de leeftijdscategorie van 0-4 jaar (figuur 5). Het is waarschijnlijk dat de verhoogde IAZ incidentie, zoals in het zuiden van het land, deels veroorzaakt wordt door (angst voor) het coronavirus, waardoor meer patiënten dan gebruikelijk zich melden bij de huisarts. Van een griepepidemie kan natuurlijk niet gesproken worden als er niet of nauwelijks nog influenzavirus circuleert (zie onder).

Influenzavirusdetecties

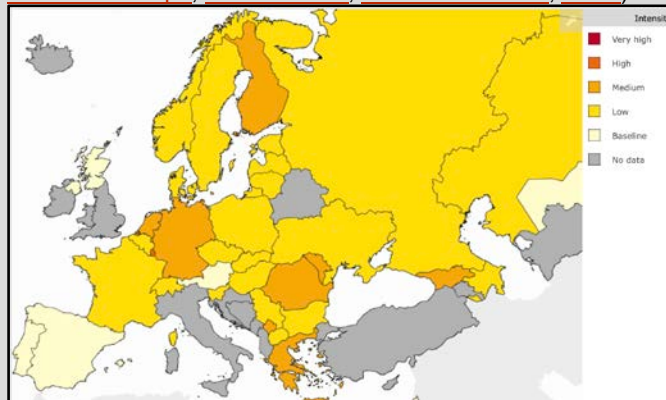
In week 12 van 2020 werd in de 32 door Nivel-peilstation-huisartsen afgenomen monsters van patiënten met een IAZ geen influenzavirus gevonden (figuur 3). Wel werd 6 keer (19%) een SARS-CoV-2 gevonden en 3 keer (9%) een rhinovirus. In 29 patiënten met acute luchtweginfecties die in week 12 bemonsterd werden en die niet voldoen aan de IAZ definitie werd 1 keer (3%) een A(H3N2) influenzavirus gevonden, 1 keer SARS-CoV-2 (3%) en 5 keer (17%) rhinovirus. In alle in dit seizoen sinds week 40/2019 door de peilstations afgenomen influenzavirus-positieve monsters van IAZ-patiënten werd 87 keer (42%) een A(H1N1)pdm09 virus aangetroffen, 101 keer (49%) een A(H3N2) virus, 2 keer (1%) een type A virus (subtype onbekend), 15 keer (7%) een influenza B virus van de Victoria-lijn en 1 keer (0,5%) een influenza B virus van de Yamagata-lijn. In totaal werd in 17 monsters afkomstig van de surveillance bij peilstation-huisartsen SARS-CoV-2 gedetecteerd. Deze positieve SARS-CoV-2 monsters waren voornamelijk afkomstig van patiënten uit gebieden met veel COVID-19 gevallen (zie rechts voor meer informatie).

Van de 638 door diagnostische ziekenhuislaboratoria bij het NIC aangemelde influenzavirussen sinds week 40 waren er 624 (98%) van het A-type en 14 (2%) van het B-type (figuur 4). Van de 278 influenza A virussen waarvoor een ruime hoeveelheid virus werd ingestuurd behoorden er 168 (60%) tot het subtype A(H3N2) en 110 (40%) tot het subtype A(H1N1)pdm09. Van de influenza B virus positieve monsters werden er 8 getypeerd, allen van de Victoria-lijn.

De diagnostische ziekenhuislaboratoria rapporteerden in de virologische weekstaten dit seizoen hoofdzakelijk type A in de influenzavirus-positieve monsters (figuur 6).

De situatie elders

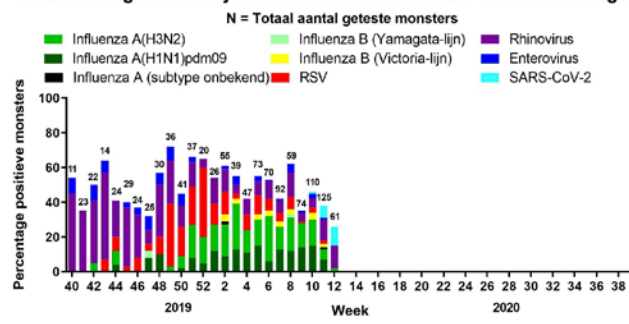
In Europa is de influenza-activiteit in de afgelopen weken bijna overal gedaald tot lage of gemiddelde intensiteit, behalve in Luxemburg (zie onderstaande figuur). Diverse landen leverden geen data aan, mogelijk door de COVID-19 drukte. In zowel de **Verenigde Staten** als **Canada** wordt ondanks een daling van de influenza activiteit een toename gemeld van de aantallen patiënten met een IAZ, mogelijk omdat patiënten eerder de huisarts bezoeken dan ze normaal zouden doen (Bron: [ECDC Flu News Europe](#), [CDC FluView](#), [Canada Fluwatch](#), [WHO](#)).

COVID-19 en SARS-CoV-2

Tot 26 maart 2020 werden er in Nederland 7431 COVID-19 patiënten gemeld aan het RIVM. De meeste patiënten vielen in de leeftijdscategorie 55-59 jaar. Van patiënten met COVID-19 werden er 2151 opgenomen in het ziekenhuis en zijn er 434 overleden. De meeste overleden patiënten zaten in de leeftijdscategorie 80-84 jaar. Sinds 4 februari is SARS-CoV-2 detectie toegevoegd aan de surveillance bij peilstation-huisartsen. In de afgelopen 3 weken werd het virus in 17 van deze monsters gevonden, waarvan 7 in de afgelopen week (zie onderstaande figuur). 12 waren afkomstig van patiënten met IAZ en 5 met andere acute luchtwegklachten (Bron: [RIVM](#)). Wereldwijd werden meer dan 460.000 infecties geregistreerd en meer dan 22.000 sterfgevallen (Bron: [Johns Hopkins](#)).

Monsters afgenomen bij mensen met acute klachten aan de luchtwegen

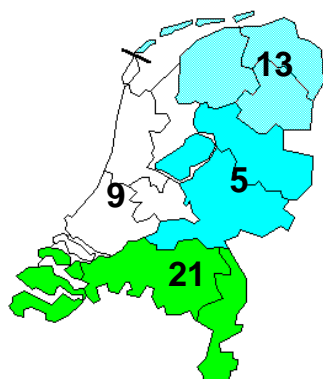

Fig. 1. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde influenza-achtige ziektebeelden (IAZ) per 10.000 inwoners per regio in week 12 van 2020 (bron: Nivel).

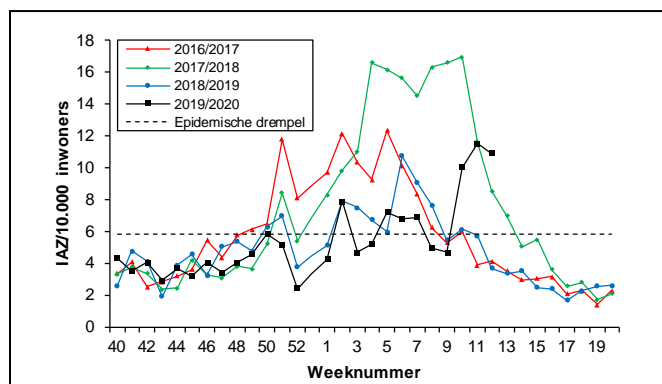

Fig. 2. Aantallen door peilstationhuisartsen geregistreerde patiënten met IAZ in 2016-2020 per week en per 10.000 inwoners (bron: Nivel). De stippelijijn geeft de epidemische drempel weer.

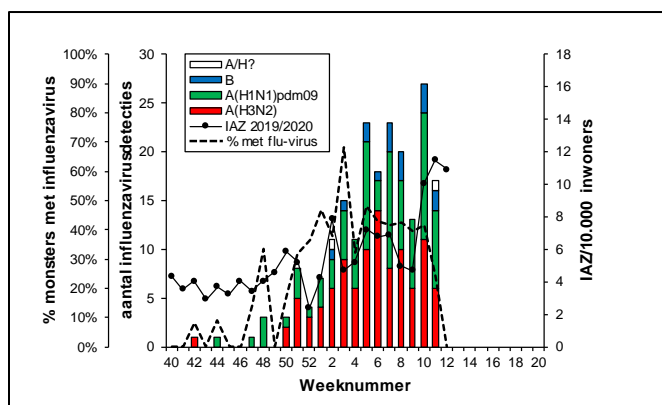

Fig. 3. Aantallen monsters van huisartspatiënten met een IAZ waarin influenzavirus is gedetecteerd en het percentage monsters waarin een influenzavirus werd aangetroffen (y-assen links), en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (y-as rechts) (bron: resp. RIVM en Nivel).

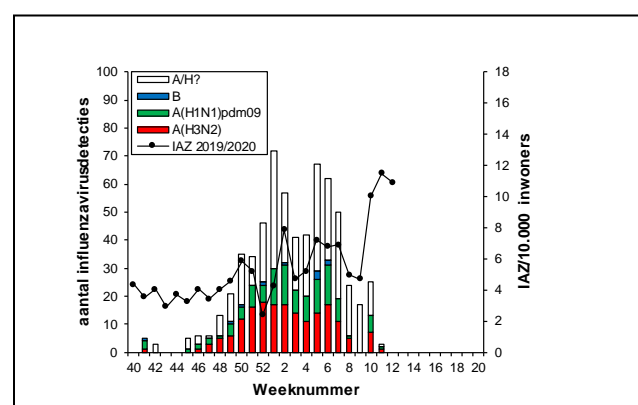

Fig. 4. Aantallen door Erasmus MC gedetecteerde virussen in vanuit diagnostische laboratoria naar Erasmus MC opgestuurde monsters (y-as links) en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (y-as rechts) (bron: resp. EMC en Nivel). Door COVID-19 loopt virus-karakterisering achter.

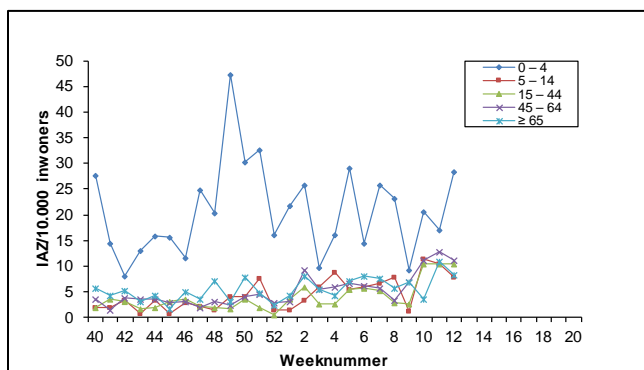

Fig. 5. Leeftijdsverdeling van door peilstationhuisartsen gerapporteerde patiënten met IAZ per week en per 10.000 inwoners (bron: Nivel).

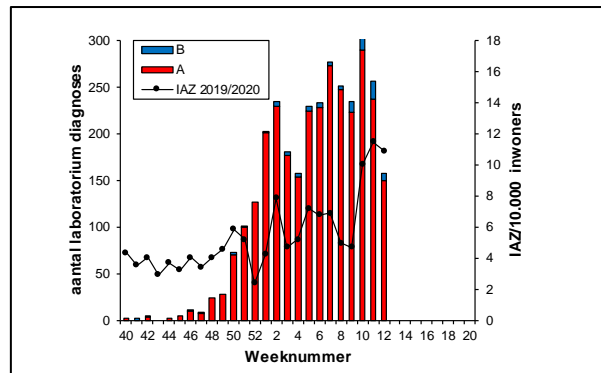

Fig. 6. Aantallen diagnoses van influenzavirus infecties gerapporteerd door de diagnostische laboratoria deelnemend aan de virologische weekstaten (y-as links) en incidentie van IAZ per week en per 10.000 inwoners (y-as rechts). De laatste week is altijd een onderrapportage omdat op moment van data extractie nog niet alle laboratoria hun data hebben gerapporteerd (bron: resp. virologische weekstaten en Nivel).

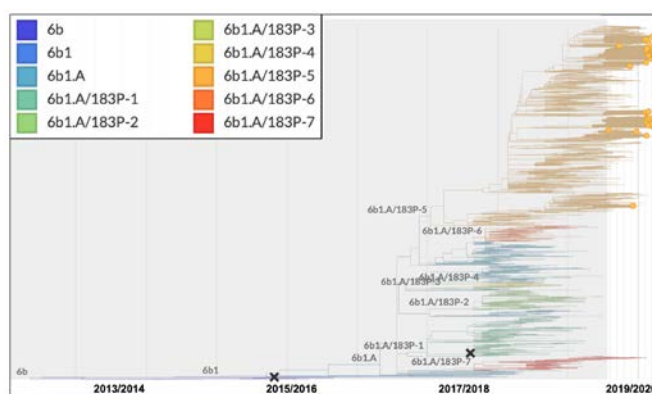
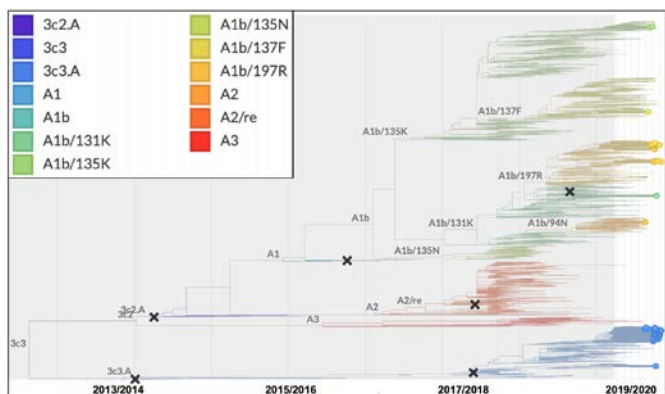

Fig. 7. Stamboom voor het hemagglutinine gen van representatieve A(H3N2) virussen uit Nederland en elders. De balletjes aan de rechterkant geven Nederlandse virussen van de laatste 6 maanden weer, de rest van de boom (links) gaat ongeveer 7 jaar terug in de tijd. Clades zijn weergegeven in kleuren en vaccinstammen met een kruis (Bron: [Nextstrain](#), met dank aan Richard Neher en [GISAID](#)). Door COVID-19 is sequencing niet up-to-date.

Fig. 8. Stamboom voor het hemagglutinine gen van representatieve A(H1N1)pdm09 virussen uit Nederland en elders. De balletjes aan de rechterkant geven Nederlandse virussen van de laatste 6 maanden weer, de rest van de boom (links) gaat ongeveer 7 jaar terug in de tijd. Clades zijn weergegeven in kleuren en vaccinstammen met een kruis (Bron: [Nextstrain](#), met dank aan Richard Neher en [GISAID](#)). Door COVID-19 is sequencing niet up-to-date.

Samenstelling van het influenzavaccin voor het seizoen 2020/2021

- A/Guangdong-Maonan/SWL1536/2019-achtig H1N1pdm09 virus;
- A/Hong Kong/2671/2019-achtig H3N2 virus;
- B/Washington/02/2019-achtig virus (B/Victoria/2/87 lijn);
- B/Phuket/3073/2013-achtig virus (B/Yamagata/16/88 lijn)

In Nederland volgt het Nationaal Programma Grieppreventie in de regel dit WHO advies voor quadrivalent vaccin.

Dankwoord Wij danken iedereen die genetische data voor influenzavirus beschikbaar heeft gesteld, zowel uit de virologische laboratoria als de sequencing laboratoria wereldwijd, alsmede [GISAID](#) die deze data aanbiedt via de Epiflu database. Wij danken [Nextstrain.org](#) medewerkers, in het bijzonder Richard Neher, voor de fylogenie.

Colofon

Deze Nieuwsbrief komt tot stand door samenwerking van de volgende instanties en personen:

Nivel, Utrecht
 Dr. Janneke Hendriksen
 Dr. Mariëtte Hooiveld

Nationaal Influenza Centrum
 Prof. dr. Marion Koopmans, directeur

Erasmus MC, Rotterdam
 Prof. dr. Ron Fouchier

RIVM, Bilthoven
 Dr. Adam Meijer
 Drs. Marit de Lange
 Dr. Anne Teirlinck

Redactiesecretariaat:
 Maria Silva
 Nationaal Influenza Centrum

Aanmelden voor de Nieuwsbrief: nic@erasmusmc.nl

De Nieuwsbrief ook op Internet:
<https://www.erasmusmc.nl/nl-patientenzorg/laboratoriumspecialismen/klinische-virologie>
<http://www.nivel.nl/griepmonitor>
https://www.rivm.nl/Onderwerpen/G/Griep/Surveillance/Stand_van_zaken_griep

Virologische weekstaten:
<https://www.rivm.nl/virologische-weekstaten>

Nieuwsbrief
 Influenza-Surveillance
 2019-2020